

Etableringsförsök i höstraps

Resultaten är underlag för många intressanta diskussioner. Plog plus Rapid och kultivator plus Rapid ger den högsta skörden tätt följda av metoderna med direktsådd och plog plus Cameleon.

Frågeställningen för försöket var ”Hur etablerar vi höstraps på bästa sätt?”. Försöksupplägget redovisas i tabell 1. Målsättningen med försöket är att så långt som möjligt efterlikna den praktiska odlingen.

RESULTAT

Försöket tröskades med ett bra resultat sett ur ett försökstekniskt perspektiv. Skörden redovisas i figur 1. Tidigare undersökningar har visat att direktsåddsmetoderna kan tåla cirka 10 % lägre skörd med bibehållet odlingsnetto jämfört med plöja-harva-så-strategin. Utfallet i försöket blev också att, leden med olika typer av direktsådd (Claydon, HeVa och kultivator Biodrill) ligger cirka 10 % lägre i skörd. Skörderesultat samt ekonomiskt netto redovisas i figur 2. Försöksserien OS-190 från 2008-2010 visar att en dag tidigare sådd ger 45 kg/ha i merskörd. I praktisk odling skulle direktsådd ske vid samma tidpunkt som plöjning. Om detta förfarande hade praktiserats i försöket hade direktsåddsmetodernas tidigare sådd genererat 135 kg/ha i merskörd. Med rapspris på

3,3 kr/kg blir det 445 kr/ha. Med detta sätt att räkna skulle de direktsådda leden passera ledet, med plog plus Rapid, med ca 280 kr/ha i odlingsnetto, vilket belyser vikten av att kunna etablera sin höstraps snabbt för att uppnå en snabb uppkomst.

DISKUSSION

Det led som var snabbast i starten var Claydon därefter kom: plog/Rapid, kultivator/Rapid, plog/Cameleon och sist kultivator/Biodrill. Denna bild följde försöket över hösten förutom att kultivator plus Biodrill återhämtade sig med ett ojämnt bestånd som följd. Orsaker till att kultivator/Biodrill-ledet hade svagt bestånd kan vara många. En är att en överfart inte räckte för att skapa tillräckligt med finjord i såbädden. En annan är svårigheten att nå rätt bearbetningshastighet och därmed bra resultat på den relativt korta sträcka försöksrutan innebär. Det fanns tendens till bättre bestånd i slutet av rutorna vilket stödjer den teorin.

Plantantalet räknades vid två tillfällen (figur 3). Resultatet är stor spridning i plantantal mellan leden samt att det inte var någon utvintring. När skörden ställs mot antalet plantor blir det riktigt intressant. Jämförelsen visar att rapsen har en stor förmåga att kompensera i glesa bestånd. Ledet

Tabell 1. Försöksplan

Plog Rapid	Kultivator Rapid	HeVa	Claydon	Kultivator Biodrill	Plog Cameleon
Plöjning 3/8	Kultivator 3/8				Plöjning 3/8
2x Carrier 5/8	Kultivator 5/8				2x Carrier 5/8
					Carrier 6/8
Sådd 6/8	Sådd 6/8	Sådd 6/8	Sådd 6/8	Sådd 6/8	Sådd 6/8
350 kg/ha 17-5-10 kombisådd	350 kg/ha 17-5-10 kombisådd	350 kg/ha 17-5-10 kombisådd	350 kg/ha 17-5-10 bredspridd	350 kg/ha 17-5-10 bredspridd	350 kg/ha 17-5-10 bredspridd
			Vältning 7/8		Vältning 7/8
					Hackning 10/9

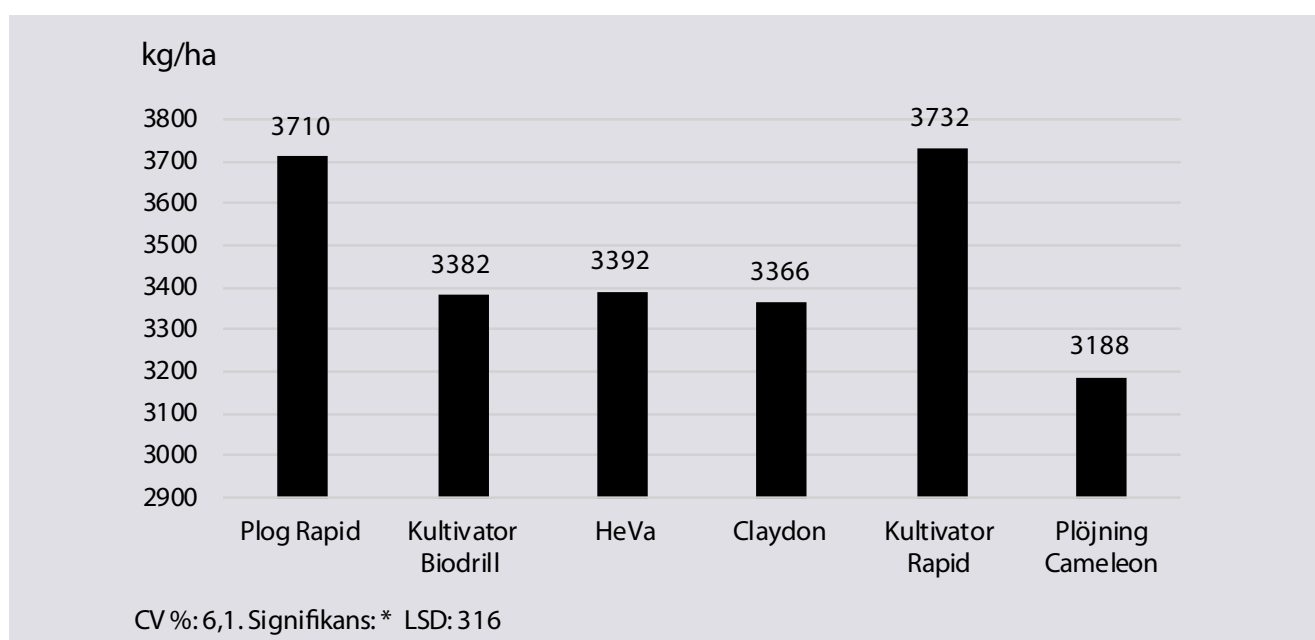
Stort intresse för visning av försöket. Mer än ett hundratal besökte visningen av försöksfältet och maskiner den 15 oktober.

med HeVa avkastar 318 kg/ha mindre än ledet med plog plus Rapid där HeVa-ledet bara har 11 plantor/m² medan ledet med plog plus Rapid hade 41,5 plantor/m². HeVa:s låga plantantal kan bero på dålig återpackning. Maskinen som användes i försöket, har en så enhet med skivbillar monterad bakom återpackningsvälten, till skillnad mot mer traditionella HeVa maskiner där fröet släpps innan välten.

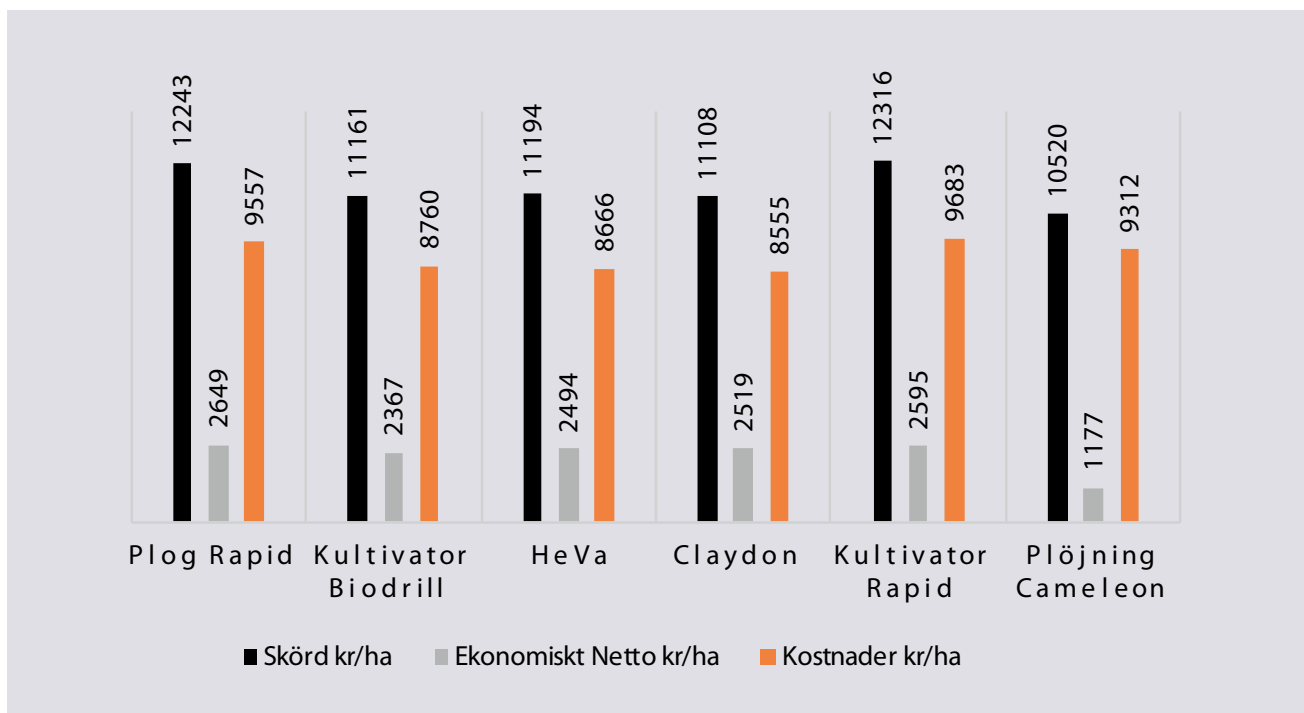
Ledet med Cameleon, vilket såddes med ett radavstånd på 50 cm, har avkastat något lägre än de direktsådda leden (ej signifikant). En faktor som kan ha påverkat skörden negativt, är att ledet

inte blev ogräshackat på våren. Upplevelsen på våren var att de ogräs som kan ha påverkat skörden växte i raden vilka inte kunde ha bekämpats med en uppföljande hackning. Detta kan förklaras av den signifikant högre andelen avrens i detta led.

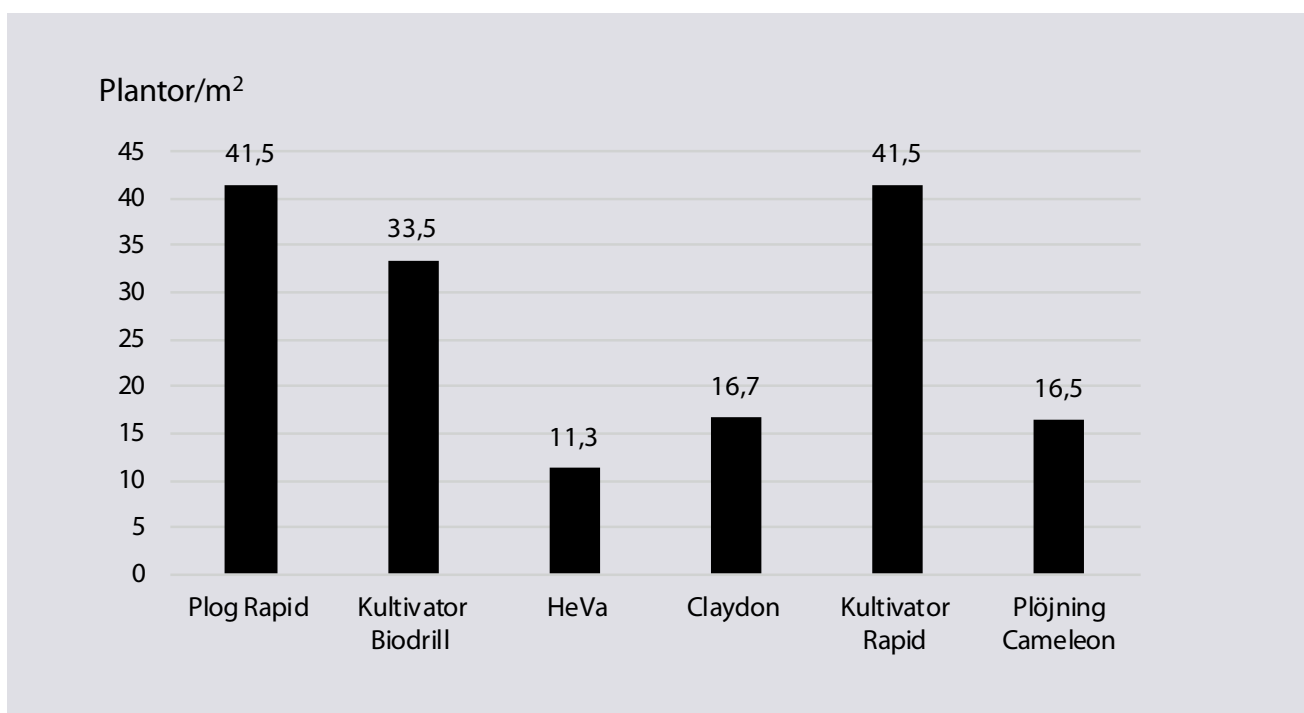
Försöksresultatet bekräftar att testade etableringsmetoder fungerar. Skördevariationerna är relativt små. En slutsats för att få skörd är att rapsfröna kommer i jorden och får snabb uppkomst. Teknikval är av underordnad tillgänglighet. Försöksserien fortsätter, tre försök är utlagda i höst. Ett i Västergötland och två i Skåne med samma upplägg som årets försök.

Figur 1. Sammanställning över skördarna i respektive led.

Figur 2. Samanställning över respektive leds intäkt, kostnader och ekonomiskt netto. De direktsådda leden gynnas av sina lägre kostnader i en ekonomisk jämförelse.

Figur 3. Sammanställning över plantantal i respektive led. Variationen i plantantal är större än variationen i skörd.